

ULUSLARARASI İNŞAAT SÖZLEŞMELERİNDE GECİKME VE TEMERRÜT

–

Değişmeyen Bir Soruna Yeni Yaklaşımlar

EDİTÖRLER

YEŞİM M. ATAMER | ECE BAŞ SÜZEL | ELLIOTT GEISINGER

İSTANBUL ULUSLARARASI
İNŞAAT HUKUKU KONFERANSLARI – II

21 NİSAN 2017

onikilevha
TMMOB İNŞAAT HUKUKU VE MÜHÜRLEME BİRLİĞİ

YAYIN NO: 870

**Uluslararası İnşaat Sözleşmelerinde Gecikme ve Temerrüt -
Değişmeyen Bir Soruna Yeni Yaklaşımlar**

Editörler: Yeşim M. Atamer - Ece Baş Süzel - Elliott Geisinger

ISBN 978-605-152-700-0

1. BASKI - İSTANBUL, MART 2018

© **ON İKİ LEVHA YAYINCILIK A. Ş.**

Adres Prof. Nurettin Mazhar Öktek Sokak No: 6A Şişli / İSTANBUL

Telefon (212) 343 09 02

Faks (212) 224 40 02

Web www.onikilevha.com.tr

E-Posta bilgi@onikilevha.com.tr

f facebook.com/onikilevha

🐦 twitter.com/onikilevha

Baskı/Cilt Berdan Matbaa - Sadık Daşdögen
Davutpaşa Cad. Güven İş Merkezi
C. Blok No: 215/216 Topkapı / İstanbul
Tel: (212) 613 12 11
Sertifika No: 12491

SUNUŞ

21 Şubat 2015 tarihinde, İstanbul Bilgi Üniversitesi ve Schellenberg Wittmer Ltd. *Uluslararası İnşaat Sözleşmeleri ve Uyuşmazlık Çözüm Yolları* başlıklı bir konferans düzenlemiştir. Bu konferans, iki kurum arasında uzun süreli ve verimli bir iş birliğinin ilk adımını oluşturmuş ve konferans sonrasında alınan olumlu geri dönüşler neticesinde, *İstanbul Uluslararası İnşaat Hukuku Konferansları* projesi hayata geçirilmiştir (<https://insaat-hukuku.bilgi.edu.tr/tr/>). Serimizin ikinci konferansı 21 Nisan 2017’de düzenlenmiştir. *Uluslararası İnşaat Sözleşmelerinde Gecikme ve Temerrüt – Değişmeyen Bir Soruna Yeni Yaklaşımlar* başlığını taşıyan bu toplantıda, projemizin felsefesine uygun olarak akademinin değerli katkısı ve yönlendirmesi ışığında, inşaat uygulamacılarının, yine uygulamacılarla çeşitli sorunları derinlemesine tartışması için bir zemin sağlanmıştır.

Uluslararası inşaatların günümüzde sürekli artan hacimleri ve teknik karmaşıklığı düşünüldüğünde gecikme yaşanmaması adeta istisna olmuş durumdadır. Bazen kısa bazen uzun süren bu gecikmelerin genelde projenin toplam maliyeti üzerinde önemli bir etkisi olmaktadır. Dolayısıyla inşaat sektörünün en fazla tartışılan konularından birisini kuşkusuz temerrüt oluşturmaktadır. Tam gün süren bu konferans kapsamında yüklenici ve iş sahibi şirketler, bu alanda uzmanlaşmış avukatlar ve üniversite mensupları bir araya gelerek inşaat sözleşmesinde temerrüt konusuna yeni bir ışık tutmuş ve uygulamaya yönelik tavsiyeler geliştirmiştir. Okuyucunun elinde tuttuğu bu kitap, konferanstaki konuşmacılar tarafından hazırlanmış sunuş ve makalelerin bir derlemesidir.

Kitabın ilk bölümünde inşaat endüstrisinin bakış açısıyla doğru zaman yönetimi araçları hakkında bilgi verilmektedir. Blackrock Expert Services, Londra'dan David Falkenstern ve İlke Şahin, inşaat süresince ortaya çıkan gecikmeye ilişkin uyuşmazlıkların çözümünde kullanılan iyi uygulama örneklerini, ENERJISA'dan Didem Mutlu ve Kürşat Kocakahyaoğlu ise iş sahipleri için dahili zaman yönetimi ve erken uyarı sistemlerini incelemiştir. Kitabın ikinci bölümü, hakem kurullarını ikna edebilecek delillerin hangileri olduğu konusuna odaklanmaktadır. Bu bölümde HKA, Londra'dan Geoff Bewsey, gecikme analizi uzmanının bakış açısıyla gecikmenin ölçülmesi ve sebeplerinin tespit edilmesi konusundaki yöntemleri ele almıştır.

Kitabın üçüncü bölümünde, temerrüde ilişkin birtakım sorunlu sözleşme klorları ayrıntılı bir şekilde tartışılmıştır. Freshfields, Dubai'den Kim Rosenberg, okuyucuya karşılıklı temerrüde ilişkin mukayeseli bir çalışma sunarken, Prof. Dr. Yeşim M. Atamer götürü tazminat ve ceza koşulu klorlarının mukayeseli hukukta ve Türk hukukundaki yerini incelemektedir. Advokatfirman Runeland AB, Stockholm'den katılan, FIDIC İcra Kurulu Üyesi Aisha Nadar ise karşılıklı temerrüt, götürü tazminat ve ceza koşulu klorlarını FIDIC Sözleşmeleri özelinde tartışmaktadır.

Kitabın dördüncü ve son bölümünde ise, temerrüde bağlı ihtilafları önlemenin veya çıkmış ihtilafları daha iyi yönetmenin yolları üzerinde durulmuştur. TAV Havalimanları Holding'ten Gökhan Gelişen temerrüde bağlı ihtilafların önlenmesi ve yönetimini sektörden birinin bakış açısıyla ele almış, ardından, Çetinel Hukuk Bürosu'ndan DRBF Ülke Temsilcisi Av. Yasemin Çetinel, *uyuşmazlık çözüm kurullarının temerrüt halinde uyuşmazlıkların erken yönetimi ve çözümü konusundaki rolünü incelemiştir. Son olarak Schellenberg Wittmer'den Dr. Christopher Boog temerrüt konusunu tahkimde ele almanın daha etkin bir yolu olup olmadığı sorusunu yanıtlamaya çalışmıştır.*

İnşaat hukuku uygulamacılarının ve profesyonellerinin sunuş ve makalelerinin bir derlemesi olan bu kitabın okuyucularımıza faydalı olmasını umuyoruz. Bu vesileyle, İstanbul Uluslararası İnşaat Hukuku Konferansları'nın ikincisinin düzenlenmesini ve bu kitabın yayını

mümkün kılan bazı kurumlara ve kişilere minnettarlığımızı belirtmek isteriz. Öncelikle Konferans'a ve bu kitaba katkıda bulunan tüm konuşmacılara teşekkür ederiz. İstanbul Tahkim Merkezi (ISTAC), Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği (TMMMB), Türkiye İnşaat Sanayicileri İşveren Sendikası (INTES), Türkiye Müteahhitler Birliği (TMM) ve Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Derneği'ne (DRBF) konferansın daha geniş kitlelere yayılması konusundaki yardımları dolayısıyla teşekkür ederiz. Konferansın düzenlenmesi ve kitabın basımında yardımlarını esirgemeyen İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Araştırma Görevlileri Yasemin Kabaklıoğlu Arslanyürek, Gözde Hatipoğlu, Gökçe Kurtulan ve Zeynep Damla Taşkın'a ve Delano Turizm'den Koray Özkan'a müteşekkirimiz. Zeynep Damla Taşkın ayrıca bu kitabın tashihi konusunda titiz bir çalışma göstermiştir. Kitabın oluşumundaki bu katkısı nedeniyle kendisine ve On İki Levha Yayıncılık'tan Erol Öz ile Sevil Öcalan'a bitmek bilmeyen değişiklik taleplerimize katlandıkları için ayrıca teşekkürlerimizi sunarız.

Yeşim M. Atamer

Ece Baş Süzel

Elliott Geisinger

İstanbul/Cenevre, Şubat 2018

FOREWORD

On 21 February 2015 İstanbul Bilgi University and Schellenberg Wittmer Ltd had co-organized a conference on *International Construction Contracts and Dispute Resolution*. This conference became the initiator of a long and fruitful cooperation between the two institutions. Inspired by the very positive feedback we got from the participants of our first conference we decided to launch the *İstanbul International Construction Law Conferences* (www.construction-law.bilgi.edu.tr/). Our second conference in this series took place on April 21, 2017. The overall approach of the conference titled *Delays in International Construction – New Approaches to an Eternal Issue* was guided by the consistent philosophy of the project: to foster in-depth discussions among construction practitioners for construction practitioners, with valuable guidance and insights from academia.

Due to their ever-increasing size and technical complexity, it is nowadays uncommon for international construction projects not to experience delays – some minor, some huge. In turn, such delays can have a significant impact on the costs of projects, and are frequently a major cause of disputes. For these reasons, delays are among the most intensely debated subjects in the industry. Within this one-day conference, owners as well as contractor companies, specialized lawyers and the academia came together in order to shed new light and gave practice-oriented insights on selected issues relating to delays. This book is the collection of papers written by the speakers.

The first section of the book is dedicated to the industry's perspective and tools on time management. David Falkenstern and İlke Şahin from Blackrock Expert Services in London explains best practices in managing delay-related disputes in the course of a project whereas Didem Mutlu and Kürşat Kocakahyaoğlu from ENERJISA give an overview on internal time management and early warning systems for owners. The second section focuses on what really convinces arbitral tribunals as evidence. Here Geoff Bewsey from HKA, London offers the delay expert's view regarding measurement of delays and determining causes of delay.

In the third section of the book some problematic contractual terms relating to delay are discussed at length. First, Kim Rosenberg from Freshfields, Dubai gives a comparative overview on concurrent delays in the law. This article is followed by Prof. Dr. Yeşim M. Atamer's comparative contribution on liquidated damages and penalties. Finally, member of FIDIC Executive Committee Aisha Nadar from Advokatfirman Runeland AB, Stockholm discusses the approach of the FIDIC Forms of Contract towards concurrent delays, liquidated damages and penalties clauses.

In the fourth and last section, the issue of delays in dispute prevention and dispute resolution are discussed. Gökhan Gelişen from TAV Airports Holding presents the industry approaches to dispute prevention and dispute management in relation to delays. Yasemin Çetinel from Çetinel Law Firm and Country Representative for Turkey for DRBF discusses the role of dispute review boards for early dispute management and resolution in relation to delays, and finally Dr. Christopher Boog from Schellenberg Wittmer tries to find out if there isn't a better way to handle delays in arbitration.

We very much hope that this collection of essays representing the views of practitioners as well as professionals of the construction world will be received with interest. On this occasion, we would like to thank several institutions and individuals who made this event as well as the publication possible. First of all, we thank the speakers for their contributions to the conference as well as the making of this book. The Association

of Turkish Consulting Engineers and Architects, DRBF, INTES, ISTAC Arbitration Centre, and Turkish Contractors Association kindly helped to disseminating this conference. Research assistants Yasemin Kabaklıoğlu Arslanyürek, Gözde Hatipoğlu, Gökçe Kurtulan and Zeynep Damla Taşkın at Istanbul Bilgi University carried all the burden of organizing this conference, together with Koray Özkan from Delano Tourism – we are indebted to them. Zeynep Damla Taşkın has additionally taken over the fastidious work of putting this book together. We are grateful to her, and Erol Öz and Sevil Öcalan from On İki Levha Publishing for bearing with our endless requests for changes.

Yeşim M. Atamer

Ece Baş Süzel

Elliott Geisinger

Istanbul/Geneva, February 2018

KATKIDA BULUNANLAR

YEŞİM M. ATAMER, *Prof. Dr., İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakóltesi*

GEOFF BEWSEY, *Ortak, HKA, Londra*

CHRISTOPHER BOOG, *Dr., Ortak Avukat, Schellenberg Wittmer, Z¼rih/
Singapur*

YASEMİN ÇETİNEL, *Kurucu Ortak, Çetinel Hukuk B¼rosu; ¼lke Temsilci-
si, Uyuşmazlık Çöz¼m Kurulu Derneği*

DAVID FALKENSTERN, *Direkt¼r, Blackrock Expert Services, Londra*

G¼khan Gelişen, *Dr., S¼zleŐmeler ve Ticari İşler Koordinat¼r¼, TAV Hava-
limanları Holding*

K¼RŐAT KOCAKAHYAOğLU, *Proje Koordinasyon M¼d¼r¼, ENERJİSA*

DİDEM MUTLU, *Baş Hukuk M¼Őaviri, ENERJİSA*

AISHA NADAR, *Ortak Avukat, Advokatfirman Runeland AB, Stockholm;
İcra Kurulu ¼yesi, FIDIC*

KIM ROSENBERG, *Avukat, Freshfields, Dubai*

İLKE ŞAHİN, *Direkt¼r Yardımcısı, Blackrock Expert Services, Londra*

CONTRIBUTORS

YEŞİM M. ATAMER, *Prof. Dr., İstanbul Bilgi University, Faculty of Law*

GEOFF BEWSEY, *Partner, HKA, London*

CHRISTOPHER BOOG, *Dr., Partner, Schellenberg Wittmer, Zurich/Singapore*

YASEMİN ÇETİNEL, *Founding Partner, Çetinel Law Firm; Country Representative for Turkey, Dispute Resolution Board Foundation*

DAVID FALKENSTERN, *Director, Blackrock Expert Services, London*

GÖKHAN GELİŞEN, *Dr., Contracts and Commercial Business Coordinator, TAV Airports Holding*

KÜRŞAT KOCAKAHYAOĞLU, *Project Coordination Manager, ENERJİSA*

DİDEM MUTLU, *Head Legal Counsel, ENERJİSA*

AISHA NADAR, *Partner, Advokatfirman Runeland AB, Stockholm; Member, FIDIC Executive Committee*

KIM ROSENBERG, *Counsel, Freshfields, Dubai*

İLKE ŞAHİN, *Associate Director, Blackrock Expert Services, London*

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	V
FOREWORD.....	IX
KATKIDA BULUNANLAR.....	XIII
CONTRIBUTORS	XIV
İÇİNDEKİLER.....	XV
AYRINTILI İÇİNDEKİLER.....	XIX
KISALTMALAR CETVELİ.....	XXXI

Birinci Bölüm ZAMAN YÖNETİMİ: SEKTÖRÜN BAKIŞ AÇISI VE ELİNDEKİ ARAÇLAR

§ 1. PLANLAMA UZMANININ SÖZLEŞMENİN FESHİNE İLİŞKİN TAVSİYESİ

3

David Falkenstern/İlke Şahin

§ 2. İŞ SAHİPLERİ İÇİN DAHİLİ ZAMAN YÖNETİMİ VE ERKEN UYARI SİSTEMİ – I	17
--	-----------

Didem Mutlu

§ 3. İŞ SAHİPLERİ İÇİN DAHİLİ ZAMAN YÖNETİMİ VE ERKEN UYARI SİSTEMİ – II	23
---	-----------

Kürşat Kocakahyaoglu

İkinci Bölüm
GEÇİKMENİN ÖLÇÜLMESİ VE
SEBEPLERİNİN TESPİT EDİLMESİ:
HAKEM KURULLARINI GERÇEKTEN NE
İKNA EDER?

§ 4. GEÇİKME ANALİZİ UZMANININ BAKIŞ AÇISI	35
---	-----------

Geoff Bewsey

Üçüncü Bölüm
TEMERRÜT, SÖZLEŞME VE HUKUK:
SEÇİLMİŞ BAZI KONULAR

§ 5. KARŞILIKLI TEMERRÜT: BU YAYGARANIN SEBEBİ NEDİR?	61
--	-----------

Kim Rosenberg

§ 6. CEZA KOŞULU – GÖTÜRÜ TAZMİNAT – SORUMSUZLUK ANLAŞMASI: HANGİSİ? Karşılaştırmalı Hukuk Işığında Sözleşmelerin Yorumlanmasında Bazı Tutamak Noktaları	87
---	-----------

Yeşim M. Atamer

- § 7. FIDIC SÖZLEŞMELERİ ÖZELİNDE KARŞILIKLI
TEMERRÜT, GÖTÜRÜ TAZMİNAT VE CEZA KOŞULU 133

Aisha Nadar

Dördüncü Bölüm
TEMERRÜDE BAĞLI İHTİLAFLARIN
ÖNLENMESİ VE ÇÖZÜMLENMESİ

- § 8. TEMERRÜDE BAĞLI İHTİLAFLARIN ÖNLENMESİ
VE YÖNETİMİ – SEKTÖRÜN BAKIŞ AÇISI 151

Gökhan Gelişen

- § 9. UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM KURULLARININ
TEMERRÜT HALİNDE İHTİLAFLARIN ERKEN
YÖNETİMİ VE ÇÖZÜMÜ KONUSUNDAKİ ROLÜ 173

Yasemin Çetinel

- § 10. TEMERRÜT KONUSUNU TAHKİMDE ELE
ALMANIN DAHA İYİ BİR YOLU VAR MIDIR? 181

Christopher Boog

Beşinci Bölüm
TEBLİĞLERİN İNGİLİZCE ASILLARI
–
ORIGINAL VERSIONS OF THE ENGLISH
PRESENTATIONS

- § 1. A PLANNING EXPERT'S ADVICE ON TERMINATION 207

David Falkenstern/İlke Şahin

§ 2. MEASURING DELAYS AND DETERMINING THE CAUSES: WHAT REALLY CONVINCES ARBITRAL TRIBUNALS? – THE DELAY EXPERT’S VIEW	221
<i>Geoff Bewsey</i>	
§ 3. CONCURRENT DELAY: WHAT IS ALL THE FUSS ABOUT?	245
<i>Kim Rosenberg</i>	
§ 4. CONCURRENT DELAYS, LIQUIDATED DAMAGES AND PENALTIES IN THE FIDIC FORMS OF CONTRACT 269	
<i>Aisha Nadar</i>	
§ 5. AVOIDING AND MANAGING DISPUTES OVER DEFAULTS – AN INDUSTRY PERSPECTIVE	285
<i>Gökhan Gelişen</i>	
§ 6. ISN’T THERE A BETTER WAY TO HANDLE DELAYS IN ARBITRATION?	305
<i>Christopher Boog</i>	

AYRINTILI İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	V
FOREWORD.....	IX
KATKIDA BULUNANLAR.....	XIII
CONTRIBUTORS	XIV
İÇİNDEKİLER.....	XV
AYRINTILI İÇİNDEKİLER.....	XIX
KISALTMALAR CETVELİ.....	XXXI

Birinci Bölüm ZAMAN YÖNETİMİ: SEKTÖRÜN BAKIŞ AÇISI VE ELİNDEKİ ARAÇLAR

§ 1. PLANLAMA UZMANININ SÖZLEŞMENİN FESHİNE İLİŞKİN TAVSİYESİ.....	3
Giriş	3
I. Yüklenicilere Tavsiyeler	4
A. Süre Uzatımı Talebi	4
B. Ödemenin Askıya Alınması.....	7

C. Fesih.....	8
D. Değerlendirme	9
II. İş Sahiplerine Tavsiyeler	10
A. Programlar	10
B. Süre Uzatımı Talepleri	12
C. Proaktif Sözleşme Hükümleri	13
D. Fesih.....	14
E. Değerlendirme	15
§ 2. İŞ SAHİPLERİ İÇİN DAHİLİ ZAMAN YÖNETİMİ VE ERKEN UYARI SİSTEMİ – I.....	17
Giriş	17
I. Sözleşme Hazırlığı Süreci.....	17
A. Risk Paylaşımı ve Sözleşme Şartlarında Denge.....	17
B. Sözleşme ve Eklerinde Bütünlük	18
II. Zaman Yönetimi Açısından Önem Arz Eden Sözleşme Hükümleri.....	18
A. İşin Başlangıç Tarihi.....	18
B. Yer/Saha Teslimi	19
1. Saha Teslim Borcu	19
2. Saha Tesliminde Sorunlar	19
C. İzinler	19
D. Proje Sorumluluğu ve Onaylar	20
E. Farklı Yüklenicilerin Koordinasyonu.....	20
F. Zaman Yönetimi Bakımından İş Sahibi Yükümlülüklerine Çeşitli Örnekler	20
Sonuç.....	21
§ 3. İŞ SAHİPLERİ İÇİN DAHİLİ ZAMAN YÖNETİMİ VE ERKEN UYARI SİSTEMİ – II	23
Giriş	23

I.	Sözleşmede Taraflar ve Beklentileri.....	23
A.	Taraflar	23
B.	İş Sahibinin Beklentileri	24
1.	Bütçe Beklentisi	24
2.	Kapsam Beklentisi.....	25
3.	Kalite Beklentisi.....	25
4.	Zaman Beklentisi.....	26
II.	Zaman Yönetimi ve Erken Uyarı Sistemleri	27
A.	Gecikmelerin Sınıflandırılması.....	27
B.	Zaman Yönetimi.....	28
1.	Planlama	28
2.	Uygulama/İzleme	29
3.	Denetim/Analiz.....	30
4.	Düzeltilme	30
	Sonuç.....	31

İkinci Bölüm
GECİKMENİN ÖLÇÜLMESİ VE
SEBEPLERİNİN TESPİT EDİLMESİ:
HAKEM KURULLARINI GERÇEKTEN NE
İKNA EDER?

§ 4.	GECİKME ANALİZİ UZMANININ BAKIŞ AÇISI.....	35
	Giriş	35
I.	Uzman Rolünün Anlaşılması	36
II.	Neyin, Ne Zaman ve Neden Olduğunun İspatı	38
A.	Neyin Ne Zaman Olduğu	39
B.	...Ve Neden?	42
III.	Gecikmenin Ölçümü	42

A. Çizelgenin Analizi-Kritik Yolun Güvenilir Şekilde Tanımlanması	47
B. Olgusal Analizler-İnceleme Sonucu Tespit Edilen Olguların Sağlanması.....	53

Üçüncü Bölüm

TEMERRÜT, SÖZLEŞME VE HUKUK: SEÇİLMİŞ BAZI KONULAR

§ 5. KARŞILIKLI TEMERRÜT:	
BU YAYGARANIN SEBEBİ NEDİR?.....	61
Giriş	61
I. Karşılıklı Temerrüt Nedir?	62
II. Karşılıklı Temerrüt Nasıl Ele Alınmalıdır?.....	67
III. Common Law Hukuk Sistemleri.....	68
A. İngiltere ve Galler.....	68
B. İskoçya	72
C. Amerika Birleşik Devletleri.....	73
D. Kanada	74
E. Hong Kong.....	74
F. Avustralya.....	75
IV. Kıta Avrupası Hukuku ve Şeriata Dayalı Hukuk Sistemleri	75
A. İsviçre	76
B. Almanya.....	77
C. Fransa	77
D. Türkiye.....	78
E. Mısır	79
F. Birleşik Arap Emirlikleri.....	80
G. Katar	82
H. Suudi Arabistan.....	82

Sonuç..... 83

**§ 6. CEZA KOŞULU – GÖTÜRÜ TAZMİNAT –
SORUMSUZLUK ANLAŞMASI: HANGİSİ?**

Karşılaştırmalı Hukuk Işığında Sözleşmelerin

Yorumlanmasında Bazı Tutamak Noktaları87

- I. Sorunun Ortaya Konması 87
- II. Çalışmanın Kapsamına İlişkin Sınırlama: Tacirler Arası İşlemler 90
- III. Sözleşmeye Aykırılık Halinde Borçlu Tarafından Maktu Bir Ödeme Yapılacağı Konusundaki Sözleşme Kayıtlarının Farklı Hukuk Düzenlerinde Ele Alınış Şekli 92
 - A. Genel Olarak..... 92
 - B. Ceza Koşulunu Geçersiz, Götürü Tazminatı Geçerli Kabul Eden Sistemler95
 1. İngiliz Hukuku.....95
 2. ABD Hukuku..... 100
 - C. Ceza Koşulu ve Götürü Tazminat Kavramlarını Ayırmayan Sistemler..... 102
 1. Fransız Hukuku 102
 2. Hollanda Hukuku..... 105
 3. Sözleşme Hukukunun Uyumlaştırılmasına İlişkin Metinler 106
 - D. Ceza Koşulu ve Götürü Tazminat Kavramlarını Ayıran Sistemler 107
- IV. Sözleşmeye Aykırılık Halinde Borçlu Tarafından Maktu Bir Ödeme Yapılacağı Konusundaki Sözleşme Kayıtlarının İsviçre-Türk Hukukunda Ele Alınış Şekli 109
- V. Değerlendirme 113
 - A. Götürü Tazminat Anlaşmasının Amacı Nedir?..... 113
 - B. Götürü Tazminat, Ceza Koşulu ve Sorumluluk Sınırlamasından Nasıl Ayrılır?116
 - C. Götürü Tazminat Anlaşmasının Yasal Sınırları Nelerdir? 120

1. Neden Götürü Tazminat Anlaşması Açısından BK m. 182, f. 3 ve BK m. 115-116 Uygulanmamalıdır?.....	120
2. Götürü Tazminat Anlaşması Nasıl Denetlenir?.....	123
D. Sözleşmenin Kurulmasından Sonra Gerçekleşen Değişiklikler Sözleşmede Kararlaştırılan Maktu Miktara İlişkin Anlaşmayı Nasıl Etkiler?.....	125
VI. Sonuç Yerine: Tespitler	130

§ 7. FIDIC SÖZLEŞMELERİ ÖZELİNDE KARŞILIKLI TEMERRÜT, GÖTÜRÜ TAZMİNAT VE CEZA KOŞULU133

Giriş	133
I. Temerrüt, Götürü Tazminat, Ceza Koşulu ve Karşılıklı Temerrüt.....	134
A. Rizikosunu Yüklenicinin Üstlendiği Olaylar	135
B. Rizikosunu İş Sahibinin Üstlendiği Olaylar	137
C. Karşılıklı Temerrüt: Rizikosunu Yüklenicinin Üstlendiği Olaylar ile Rizikosunu İş Sahibinin Üstlendiği Olayların Projenin Tamamlanmasının Gecikmesine Birlikte Neden Olması.....	137
II. FIDIC: Organizasyon ve FIDIC Standart Sözleşme Tipleri.....	138
III. FIDIC Kırmızı Kitap, Karşılıklı Temerrüt ve Götürü Tazminat.....	140
A. Rizikosunu Yüklenicinin Üstlendiği Olaylardan Kaynaklanan Gecikme.....	142
B. Rizikosunu İş Sahibinin Üstlendiği Olaylardan Kaynaklanan Gecikme.....	144
C. Karşılıklı Temerrüt Açısından ‘Adil’ Bir Değerlendirme	147

Dördüncü Bölüm
TEMERRÜDE BAĞLI İHTİLAFLARIN
ÖNLENMESİ VE ÇÖZÜMLENMESİ

§ 8. TEMERRÜDE BAĞLI İHTİLAFLARIN ÖNLENMESİ	
VE YÖNETİMİ – SEKTÖRÜN BAKIŞ AÇISI.....	151
Giriş	151
I. İş Sahibinin Hakları.....	152
II. Yüklenicinin Hakları.....	154
III. Temel Riskler.....	154
IV. Uyuşmazlık Çözümü ve İşin Yeniden Yapılması	157
V. Haksız Fiile Dayalı Tazminat Talepleri	160
VI. Bedel Alacakları.....	161
VII. Aciz Hali ve İflas.....	162
VIII. Sebep – Sonuç İlişkisinin Kurulması	162
IX. Olası Talepleri Önlemek Konusunda İyi Uygulamalar	164
X. Uyuşmazlıkların Çözülmesi	167
XI. Zorunlu Uyuşmazlık Çözüm Kurulları.....	168
XII. Tahkim Avukatları Neyi Daha İyi Yapabilir?	170
§ 9. UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM KURULLARININ	
TEMERRÜT HALİNDE İHTİLAFLARIN ERKEN	
YÖNETİMİ VE ÇÖZÜMÜ KONUSUNDAKİ ROLÜ	173
Giriş	173
I. Uyuşmazlık Kurulları: Kavram ve Türleri.....	174
A. Uyuşmazlık Kurulu Nedir?.....	174
B. Uyuşmazlık Kurulu Türleri	175
II. Uygulamada Uyuşmazlık Kurulları Aracılığıyla	
Gecikmelerin Önlenmesi	176
A. Erken Atanma.....	176
B. Düzenli Toplantılar ve Saha Ziyaretleri.....	177

C. Erken Uyarı ve Kayıt Sistemi.....	178
D. Ödeme Gecikmeleri.....	179
1. İş Sahibinin Mali Yeterliliği.....	179
2. Geç Ödemeler.....	180
§ 10. TEMERRÜT KONUSUNU TAHKİMDE ELE	
ALMANIN DAHA İYİ BİR YOLU VAR MIDIR?.....	181
Giriş	181
I. Sorunun Tespiti	182
II. Sebepler.....	185
III. Çözüm Önerileri	189
A. Bazı Önemli Noktalar.....	189
B. Dava Sunumu Toplantısı.....	190
C. Uzman Yönetimi Toplantısı.....	192
D. Belirleyici Nitelikteki Fiili ve Hukuki Meselelerin Erken Tespiti.....	195
E. Uzman Safhası - Gecikme Uzmanı Raporunun Ertelenmesi	196
F. Uzman Belge Sözleşmesi	197
IV. Önerilen Çözümün Uygulamaya Geçirilmesi	199
Sonuç.....	204

Beşinci Bölüm

TEBLİĞLERİN İNGİLİZCE ASILLARI

—

**ORIGINAL VERSIONS OF THE ENGLISH
PRESENTATIONS**

§ 1. A PLANNING EXPERT'S ADVICE ON TERMINATION....	207
Introduction.....	207
I. Advice for Contractors.....	208

A. Extension of Time Claims.....	208
B. Suspension of Payment	210
C. Termination.....	213
D. Summary	214
II. Advice for Clients.....	214
A. Programmes.....	215
B. Extension of Time Claims.....	216
C. Proactive Clauses.....	217
D. Termination.....	219
E. Summary.....	220
§ 2. MEASURING DELAYS AND DETERMINING THE CAUSES: WHAT REALLY CONVINCES ARBITRAL TRIBUNALS? – THE DELAY EXPERT’S VIEW	221
Introduction.....	221
I. Communicate An Understanding Of The Expert Role	222
II. Demonstrate What Happened When And Why.....	224
A. What Happened When	225
B. ... And Why?	228
III. Measuring Delay.....	228
A. Schedule Analysis - Credible Identification of The Critical Path.....	234
B. Factual Analysis – Presentation of Facts Identified By Investigation	240
§ 3. CONCURRENT DELAY: WHAT IS ALL THE FUSS ABOUT?	245
Introduction.....	245
I. What is Concurrent Delay?	246
II. How is Concurrent Delay Treated?.....	251
III. Common Law Jurisdictions.....	252

A. England and Wales	252
B. Scotland	255
C. United States.....	257
D. Canada	257
E. Hong Kong.....	258
F. Australia.....	259
IV. Civil Law and Shari'a Jurisdictions	259
A. Switzerland.....	260
B. Germany	260
C. France	261
D. Turkey	262
E. Egypt	262
F. United Arab Emirates	264
G. Qatar.....	265
H. Saudi Arabia.....	266
Conclusion.....	266

§ 4. CONCURRENT DELAYS, LIQUIDATED DAMAGES AND PENALTIES IN THE FIDIC FORMS OF CONTRACT 269

Introduction.....	269
I. Delay, Liquidated Damages, Penalties and Concurrent Delay ..	270
A. Contractor Risk Events	271
B. Employer Risk Events.....	272
C. Concurrent Delay: Employer Risk Event and Contractor Risk Event Contributing to a Delay in Project Completion	273
II. FIDIC: The Organization and Its Standard Forms of Contract	273
III. The FIDIC Red Book, Concurrent Delay and Liquidated Damages	276
A. Delay due to Contractor Risk Events.....	278

B. Delay due to Employer Risk Events	280
C. A 'Fair' Determination in the Face of Concurrent Delay.....	283

§ 5. AVOIDING AND MANAGING DISPUTES OVER

DEFAULTS – AN INDUSTRY PERSPECTIVE..... 285

Introduction.....	285
I. Employer's Claims.....	285
II. Contractor's Claims.....	287
III. Key Risks.....	288
IV. Conflict Resolution and Reconstruction	291
V. Tort Claims and Indemnity	293
VI. Payment Rights.....	294
VII. Insolvency and Bankruptcy	295
VIII. Establishing the Cause-Effect Link.....	295
IX. Best Practices for Claims Avoidance	296
X. Procedure for Settlement of Claims.....	299
XI. Conflict Resolution by Mandatory Appointment of Dispute Boards.....	300
XII. What Could Arbitration Counsels Do Better?	302

§ 6. ISN'T THERE A BETTER WAY TO HANDLE DELAYS

IN ARBITRATION?.....305

Introduction.....	305
I. The Problem	306
II. The Reasons	309
III. Possible Solutions	311
A. Introductory Remarks.....	311
B. Case Presentation Conference	313
C. Expert Management Conference.....	314
D. Early Determination of Dispositive Factual and Legal Issues	317

E. The Expert Phase – Postponement of Delay Expert Reports.....	318
F. The Expert Document Agreement	319
IV. The Proposed Solution in Practice.....	320
Conclusion.....	325